

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת וזאת הברכה תשפ"ז - הילולא דצדיקא

ולאשר אמר ברוך מבנים אשר יהיו צדיקים וטוב לבב שמן רגלו. (לגכד)

אפשר שבא לרמוז למה שאמר הכתוב (ושעיהו נו ה) "ונתתי להם בביתי ובחומתי יד וישם טוב מבנים ומבנות", וזה ישיג על ידי היותו טוב לכל, משאו ומתנו באמונה, ודבורו בנחת עם הבריות, ואפלו פשמוכית לרשע מומז ויהיה במענה רף, "טובה תוכחת מגלה מאהבה" (משלי כז ה). ואפשר זה רמז הכתוב "ולאשר", מי שהוא מאשר מן הבריות, שקנה שם טוב קנה לעצמו (אבות פ"ב מ"ז), שהוא "ברוך מבנים", יותר מבנים, ולזה צריך "יהי ציוי אחיו", מקבל את כל האדם בשמחה ובסבר פנים יפות, ואפלו פשמוכית במלי דשמיא "וטובל" אותם מטמאת יצר הרע הנקרא רגל, יהיה נח ב"שמן".

אשר יהי ישראל מי כמוך עם נושע בה. (לגכט)

אפשר שבא לרמוז למה שאמר הכתוב (ושעיהו סג ט): "בכל צרתם לו צר". ובכן נכון לבנו בטוח על גאלתנו ועל פדיון נפשנו כי לה' יושועה. וזה אמרו "אשר יהי ישראל - מי", דא קדשא בריך הוא, כמו שנאמר (שם מ כו) "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" (זהר ח"א א:), "כמוך" - בכל צרתם לו צר ועמו אנכי בצרה, ובכן "עם נושע ודאי בה" בסבת ה', בעגלא ובזמן קריב.

צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל. (לגכא)

אפשר שבא לרמוז למה שאמרו רבותינו זכרונם

לברכה (במדבר רבה פ' יט יג) שמושה רבינו ע"ה מת במדבר כדי להביא מתי מדבר עמו לארץ ישראל בזמן התחייה. וזה אמרו "צדקת ה' עשה", ולא היה ראוי למוות במדבר, אמנם "ומשפטיו" צדיק נשפט "עם ישראל", להביא מתי מדבר עמו.

לכל האותות והמופתים וכו' ולכל היד החזקה

ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל

ישראל. (לד יא-יב) בראשית ברא אלקים. (בראשית א א)

אפשר שבא לרמוז למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה ה ה) על פסוק (שמות יד כז) "וַיָּשָׁב ה' לָפָנֶיךָ בָּקָר לֹאִיתָנוּ" לתנאו הראשון,

והוא הדין לכל הנסים אשר הם חוץ מדרך טבע כבר נעשו בזמן הבריאה, ואין רצונו של מקום לשנות הטבע אחר הבריאה כי "אין כל חדש תחת השמש" (קהלת א ט).

ואפשר שזהו רמז הכתוב "לכל האותות והמופתים וכו'", הכל "בראשית ברא אלקים", שתנאי התנה קדם הבריאה, כי אחר הבריאה אין שנוי, מפני כי "בראשית ברא אלקים" - גמטריה הטבע.

או נאמר, יגדל התימה, "לכל האותות והמופתים וכו'" ואף שלט מדת הדין במשה, זו תורה וזו שירה? והתשובה היא, "בראשית ברא אלקים", כך עולה

במשקבה לברוא את העולם במדת הדין, ראה שאינו מתקנים, שתה מדת הרחמים (בראשית רבה פ' יב טו), ומחשבתו הראשונה מתקנים עם הצדיקים, שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם חסידיו וסביביו נשערה מאד (יבמות קכא:).

או נאמר סמיכות "לעיני כל ישראל" - "בראשית", אפשר שבא לרמוז למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קיח:), אלמלא שמרו בני ישראל שתי שבתות בהלכתן, מיד הם נגאלים. וזה אמרו "לעיני כל ישראל" הוא בגין בית המקדש אשר עינינו ולבנו תלויים שם כל הימים לזה צריך "בראשית" - ירא שבת.

או נאמר אפשר שבא לרמוז מה שכתוב בשלחן ערוך או"ח סימן א': "שויתי ה' לנגדי תמיד" זה כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים, כי אינו דומה

ישיבתו לבדו בביתו כי ישיבתו ודבורו ומעשיו לפני מלך, וכל שכן לפני מלך

מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אשר מלא כל הארץ כבודו, מיד יגיע אליו

היראה ובשתו ממנו תמיד. וזה אמרו "לעיני כל ישראל", לעיני כל צריך

לציר "ישראל", ועל ידי זה "בראשית" - ירא בשבת, ירא ובוש.

"שויתי ה' לנגדי תמיד" זה כלל גדול

בתורה ובמעלות הצדיקים, כי אינו

דומה ישיבתו לבדו בביתו כי ישיבתו

ודבורו ומעשיו לפני מלך, וכל שכן

לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך

הוא אשר מלא כל הארץ כבודו, מיד

יגיע אליו היראה ובשתו ממנו תמיד.

לרגל יום ההילולא כ' תשרי כמאתיים שנה להסתלקותו

רבינו אליעזר פאפו זיע"א, מחבר הספר 'פלא יועץ', נולד בסרייבו שבבוסניה, לאביו חכם יצחק ולאמו מרת בלנקה, בשנת תקמ"ו. רבינו למד אצל רבותיו - חכם אליהו חיון וחכם משה דנון, וכבר בנערותו נודע בשקדנותו הרבה על התורה, ונהג בפרישות ובטהרה. בשנת תק"פ לערך בחר לו רבינו לכהן כרב ואב בית דין בקהילת סליסטרה (בבולגריה), בגלל היותה עיר קטנה, וגם השפעתו על בני הקהילה הייתה רבה ודבריו נשמעים. תלמידו הרב יהודה אלקלעי, מספר בספרו מנחת יהודה: על יהודי מקהילתו של רבינו זיע"א שנידון למוות בידי השלטונות, אבל ניתן היה לפדותו על ידי שיתנו כופר נפשו. הקהילה לא רצתה לשלם את סכום הכסף הגדול שנדרש בכדי לפדותו. והרב זיע"א במתק לשונו אמר לבני הקהילה, אם כן ימכרו את כל ספרי התורה וכלי הקודש ובכסף יפדו את הנידון למוות, כי התורה ניתנה לישראל, ואם אין ישראל אין תורה. ובכך השפעתו הרבה נתרצו בני הקהילה לתת את הממון ופדו אותו. רבינו זיע"א חיבר מספר ספרים ובענוונותו הרבה לא קראם ספרים אלא קונטרסים, ולא ביקש הסכמות על ספריו בכדי שלא ישבחוהו. ספר 'חודש האביב' הוא ספר חידושים על מסכתות ברכות שבת ועירובין, ספר 'אורות אלים', בו ליקט מנהגים והלכות ממסכתות התלמוד ומספר הזוהר, ספר 'פלא יועץ' הוא ספר מוסר המסודר לפי סדר האלפבית. 'חסד לאלפים' על או"ח ויו"ד הוא ספר הלכתי המשלב הלכות ודברי מוסר, 'יעלזו חסידים' נכתב על ספר חסידים, וספר 'דן ידין' וספר 'אלף המגן' על התורה והמועדים. וכן ספר 'בית תפילה' אוסף תפילות על עניינים שונים. אמנם כיהן רבינו זיע"א בעיר קטנה ולא נודעת בחיים חיותו, ואף על פי כן יצאו מוניטין שלו ושל ספריו בעולם כולו, וספריו שהשאיר ברכה אחריו מונחים תדיר על שולחנם של גדולי תורה ותלמידי חכמים מופלגים, וכן עמך ישראל לכל גוויניהם נהנים מאור תורתו וספריו נלמדו ונלמדים בכל תפוצות ישראל. על נעימות דבריו ניתן לומר את דברי הגמ' בחולין (פט.) "כל מקום שאתה מוצא דבריו של רבי אליעזר... בהגדה עשה אונן כאפרכסת", זכה וזיכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו. חסידותו ויראת השמים ומעלותיו המיוחדות שעמל ויגע בהם הם הסיבה שדבריו עושים פירות וכמאמר הגמ' בברכות (ו:) כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים. ומצינו בו הנהגה מיוחדת שנהג בה וכמו שכותב בנו בהקדמה לספרו 'חסד לאלפים' חלק או"ח: "...וטבילות אפילו כמה פעמים בכל יום תבר גזיזי דברדא ונחת וטבל וטבילות שלגים". ומצאנו ראינו בספר 'אורחות יושר' להגר"ח קנייבסקי זצ"ל שהביא בערך טהרה: "והרבה גדולי ישראל לא ביטלוהו (לטבילת עזרא) מימיהם כמובא בתולדותיהם. וראיתי בספר אחד (כעת אינני זוכר היכן) שכל החיבורים שנתקבלו בכל ישראל הם אלו שהמחבר נזהר בטבילת עזרא". ואכן זכה שספריו נתקבלו בכל תפוצות ישראל - פעולת צדיק לחיים. בספר מליצי אש (ח"ג עמ' פט) מביא שמעיה על פי פנקס קהילת סליסטרה, שבבוא רבינו לשם קצפה לו הדרך, וכל זמן שהיה מורה צדק בקהילה זו לא נפטר אדם בעודו באיבו. ולפני פטירתו אמר שמן השמים הודיעוהו באותו שנה שיהיה ר"ל חולי רע בארץ, שיכול לבחור או שיתגבר ח"ו המגיפה או הוא יפטר מן העולם, ובירר לעצמו לילך לאביו שבשמים. ואמר אז: "שמי שילך על קברו כשהוא טבול במקוה ומתפלל בלב נשבר הוא ערב בדבר שתקובל תפילתו, ובאמת ישועות גדולות נעשו לבני אדם שעשו כן". בשנת תקפ"ז חלה בחולי כבד, לשם סגולה הוסיפו לו שם יחזקאל והחלים, וכמו שכתב בהקדמה לספרו 'יעלזו חסידים': 'כי זה שמי אשר זכו לי שמים בחלות, וחייתי מחליי, אשירה לה' כי גמל עלי'. אבל כנראה חזרה אליו מחלתו אשר נפטר בה במבחר ימיו. בירח האיתנים הוא חודש תשרי בעשרים לחודש בחול המועד סוכות אושפיזא דיוסף צדיקא כנראה בשנת תקפ"ט, נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקדש, הלך הוא למנוחות שאננות והותיר את צאן מרעיתו לאנחות. בשנת תשנ"ג נעשה בירור מקיף אצל זקני הקהילה היהודית שעדיין חיו בעיר סליסטרה, לדבריהם הם זוכרים עוד מימי ילדותם שהיו הוריהם מביאים אותם להתפלל על קברו בימים הנוראים, וכך גם הם היו באים עם ילדיהם להתפלל על קברו. ועל פי עדותם אותם במדויק מקום קבורתו, ולאחר השתדלות רבה אצל השלטונות במשך כשנתיים התקבל האישור לבניית המצבה. שנים מספר לאחר מכן נבנה מקווה טהרה במקום בכדי לאפשר לבאים לקיים את צוואתו שכל הבא לקברו יטבול לפני שישתטח על קברו, ואכן ישנם סיפורי ישועות רבים למי שיזכו להתפלל על קברו. ידועה הבטחתו שהבטיח שמי שילמד בספריו ויפיץ את תורתו הוא יעמוד לו למליץ יושר בשמים, כפי שכתב בהקדמה לספר 'פלא יועץ': 'וגם אחלה פני כל יודעי דת שיקראו בספרי וידרשו מילי ברבים בבתי כנסיות ובתי מדרשות אולי יתעשת האלוקים לי ויזכני שיעשו דברי פרות ובכך נפשי תגיל בה'. ואם אזכה לחיות בנועם ה' ולבקר בהיכלו אשלם במיטבא לכל מאן דלמטי לי מניה הנאה, רעי חנוני חנוני'.

יעלזו חסידים

יצא לאור הספר יעלזו חסידים של רבינו אליעזר פאפו זיע"א,

בהוצאה מהודרת עם מקורות הערות וליקוטים. להשיג בהגויות הספרים ובמכון אורות פלא

מזכרת מהודרת

ניתן להשיג תפילה על בניו ובנותיו מרבנו אליעזר פאפו זיע"א מספרו בית תפילה. מעוצב על נייר כרוז 4 עמודים. לשמחות ולהבדיל להנצחה לעילוי נשמת וכדו'